

Kainuun edunajaminen

Mhall 22.01.2024 § 3

Kainuun edunajamisen ajankohtaiskatsauksen tarkoituksena on arvioida Kainuun aluekehityksen tilannekuvaa sekä käydä keskustelua ja linjata maakunnan edunajamista koskevia asioita.

Tämän asian käsittelyn aikana kokoukseen osallistuvat kutsuttuina asiantuntijoina kansanedustajat Merja Kyllönen ja Tuomas Kettunen sekä Vihreiden varapuheenjohtaja Silja Keränen, Kainuun ELY-keskuksen ylijohtaja Jaana Korhonen, Kainuun TE-toimiston johtaja Pauli Piilma ja Kainuun hyvinvointialueen johtaja Jukka Lindberg.

1) Kansallinen erikoissairaanhoidon sairaaloiden ja päivystysten porrasteisuuden, työnjaon ja yhteistyön selvitys

Sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikön asettama virkatyöryhmä selvitti sairaaloiden ja ympärivuorokautisten päivystysten työnjakoa ja julkisti ehdotuksensa 11.1.2024. Työryhmän mukaan sairaala- ja päivystysverkkoa on tiivistettävä. Työryhmä ei ehdota yksittäisten sairaaloiden lakkauttamisia, mutta esittää muutoksia niiden palveluvalikoimaan.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti vuoden 2024 aikana säädetään kansallisesta sairaaloiden ja päivystysten kokonaisuudesta. Myös erikoissairaanhoidon työnjakoa koskevat säädökset uudistetaan. Hallitus päättää varsinaiset esityksensä sairaaloiden määritelmiin ja työnjakoon liittyen käynnistyvän ministeriöiden virkavalmistelun ja poliittisen keskustelun pohjalta vuoden 2024 aikana.

Sosiaali- ja terveysministeriön tiedote työryhmän ehdotuksista löytyy osoitteesta <https://stm.fi/-/tyoryhma-sairaaloiden-ja-paivystysten-verkosta-tiivistettava>

Työryhmän julkaisu löytyy osoitteesta https://stm.fi/documents/1271139/1335367/Sairaala-+ja+p%C3%A4ivystysselvitys_Ty%C3%B6ryhm%C3%A4n+ehdotukset.pdf/86a274ce-0eff-07df-deff-46a90806b65f/Sairaala-+ja+p%C3%A4ivystysselvitys_Ty%C3%B6ryhm%C3%A4n+ehdotukset.pdf?t=1704959326857

Kainuun hyvinvointialueen johtaja Jukka Lindberg alustaa tilanteesta. Käydään keskustelua edunajamisen toimenpiteistä.

2) Biokaasun rooli liikenteen, teollisuuden ja energiantuotannon vihreässä siirtymässä

Kainuun maakuntaohjelman tavoitteena on rakentaa Kainuuseen kolme biokaasun tankkausasemaa, joita ei tällä hetkellä Kainuussa ole sekä kolme eloperäisiä jätteitä raaka-aineena käyttävää biojalostamo. Puolangalla on Kainuun ainut biokaasun tuotantolaitos. Kainuun naapurimaakunnissa tuotantolaitoksia ja tankkausasemia perustetaan kiihtyvällä vauhdilla. Biokaasu on merkittävä vaihtoehto fossiilisille polttoaineille erityisesti raskaassa liikenteessä. EU:n biokaasutavoitteena (biometaani) on 10-kertaistaa EU:n biokaasutuotanto vuoteen 2030 mennessä. Biokaasun tuotanto on keskeinen osa kiertotaloutta ja tarjoaa maataloudelle uusia ansainnan mahdollisuuksia, mutta nykytilanteessa rahoitusympäristö on viljelijöille hyvin haastava ja kaasun jatkojalostus vaatii yhtä tai kahta tilaa suuremmat volyymit.

Biokaasun tuotannon ja käytön haasteena Kainuussa on riittävän kompaktien konseptien ja/tai tehokkaan toimintamallin löytäminen, kun suuria raaka-ainekeskittymiä ei ole. Tämän vuoden EU:n parlamentin vaalien agendoille sekä tulevan komission ohjelmaan on tärkeää saada biokierron (mkl. biokaasun tuotannon) kasvua tukevia kirjauksia. Kainuussa kuntatoimijoiden osallistuminen investointeihin olisi merkittävä keino vauhdittaa biokaasun tuotantolaitosten perustamista maakuntaan. Pohjois-Savoon Vieremällä on hiljattain avattu biokaasutankkausasema, johon liittyvää biokaasun tuotantoa ja käyttöä operoivat kunnallinen energiayhtiö sekä Gasum Oy.

Kajaanin ammattikorkeakoulun erityisasiantuntija Outi Laatikainen sekä aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas alustavat tilanteesta. Käydään keskustelu asiasta ja mahdollisista jatkotoimenpiteistä.

3) Valtion aluehallinnon uudistus

Hallitusohjelmaan sisältyvässä valtion aluehallinnon uudistuksessa kootaan valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä uuteen valtakunnalliseen virastoon. Samalla muodostetaan uudet alueelliset elinvoimakeskukset.

Uudistamisessa tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta sekä sujuvoittaa prosesseja ja palvelua. Lisätietoja hankkeesta on verkko-osoitteessa: <https://vm.fi/aluehallintouudistus>

ja hankeikkunassa:
<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM114:00/2023>

Hallitusohjelman kirjaus uudistuksesta alkaa seuraavasti:

"Valtion aluehallinnon uudistuksen tavoitteena on vahvistaa yhdenmukaista lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta

riippumatta ja sujuvoittaa lupaprosesseja. Kehittämisen pääperiaatteena on monialaisuus."

Elinvoimakeskuksia koskeva kohta hallitusohjelmassa on seuraava: "ELY-keskusten puitteissa järjestetyn hallinnon osalta lähtökohtana on monialainen valtion aluehallinto, joka kootaan nykyistä vahvemmilta alueille Elinvoimakeskuksiin. Uudistamisessa huomioidaan käynnissä oleva TE-uudistus. Elinvoimakeskukset ja niiden alueet muodostetaan nykyisten täyden palvelun ELY:jen pohjalta mahdollistaen tarvittaessa korkeamman toimipistemäärän. Elinvoimakeskusten määrää voidaan kasvattaa enintään yhdellä elinvoimakeskuksella palveluiden turvaamiseksi molemmilla kansalliskielillä. Edelleen mahdollistetaan elinvoimakeskusten erikoistuminen ja keskinäinen työnjako."

Uudistus käynnistyi 2023 syksyllä lainsäädäntöhankkeella, jonka tavoitteena on valmistella hallitusohjelman linjausten mukaiset muutokset lainsäädäntöön.

Valmistelu tehdään poikkihallinnollisessa yhteistyössä, ja uudistuksessa ovat mukana kaikki asiaan kuuluvat ministeriöt, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, aluehallintovirasto, ELY-keskus sekä ELY-keskusten, TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus KEHA-keskus sekä Ahvenanmaan valtionvirasto.

Valtiovarainministeriö asettaa uudistamishankkeelle seurantaryhmän 30.6.2026 asti kestäväksi toimikaudeksi. Seurantaryhmän tavoitteena on mahdollistaa maakuntien liittojen, kuntien ja hyvinvointialueiden aktiivinen osallistuminen uudistuksen valmisteluun sekä tuottaa valtion aluehallinnon uudistamishankkeen valmistelussa huomioon otettaviksi myös laajemmin sidosryhmien näkemykset. Maakuntien liitot saavat seurantaryhmään neljä edustajaa (Helsinki-Uusimaan suuralue, Etelä-Suomen suuralue, Länsi-Suomen suuralue ja Pohjois- ja Itä-Suomen suuralue).

Kainuun ELY-keskuksen ylijohdaja Jaana Korhonen, maakuntajohtaja ja asiassa mukana olleet henkilöt alustavat tilanteesta. Käydään keskustelu edunajamisen toimenpiteistä. Maakuntahallituksen iltakoulukeskustelussa elinvoimakeskusten tulevaisuuteen vaikuttaminen nähtiin yhtenä kuluvan vuoden tärkeimmistä liiton strategisista tehtävistä.

4) Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitys

Liikenne- ja viestintäministeriö johtaa Liikenne 12 -suunnitelman päivitystä vuosille 2025–2036. Suunnitelman päivittäminen hallituskausittain on lakisääteinen velvoite. Tavoitteena saada suunnitelma Valtioneuvoston päätöskäsittelyyn loppuvuonna 2024. Liikenne 12-suunnitelma on 12-vuotinen strateginen dokumentti, jossa

käsitellään koko Suomen liikennejärjestelmää valtakunnallisella tasolla kaikissa väylämuodoissa. Suunnitelmassa tarkastellaan mm. verkkoja, liikenteen palveluita sekä liikenteen tietonäkökulmia. Suunnitelmassa tarkastellaan niin matkustaja- kuin tavaraliikennettäkin. Suomen väyläverkon kehittäminen, parantaminen ja ylläpito pohjautuvat Liikenne 12 -suunnitelmaan. Suunnitelman päivitystyö on käynnistynyt virallisesti kesäkuussa 2023. Liikenne 12-suunnitelman päivitystä tukeva parlamentaarinen työryhmä on kokoontunut kolme kertaa. Päivitystyön tavoiteaikataulun mukaan suunnitelmaluonnos laaditaan alkuvuonna 2024, jonka jälkeen valmistellaan suunnitelman vaikutusten arviointi kevään 2024 aikana. Valmisteluaikataulun mukaan suunnitelmaluonnoksen ja sen vaikutustenarviointiselostuksen lausuntokierros on kesällä-syksyllä 2024, jonka jälkeen asiakirjat viimeistellään hyväksymiskäsittelyyn.

Suunnittelujohtaja antaa asiasta tiiviin katsauksen tilannetiedoksi ja keskustelua varten.

5) Elinkeinoelämän keskusliiton Itäinen Suomi -työryhmä

Elinkeinoelämän keskusliitossa (EK) on käynnistetty hanke, jossa haetaan keinoja vahvistaa yritysten toimintaedellytyksiä itäisessä Suomessa. Kokeneista yritys- ja yrittäjävaikuttajista koostuva työryhmä valmistelee esityksensä huhtikuun loppuun mennessä ja vie niitä eteenpäin maan hallitukselle.

Työryhmän jäsenenä toimii muun muassa Terrafamen toimitusjohtaja Joni Lukkaroinen. Itäisen Suomen maakuntajohtajat ovat hankkeen tiimoilta EK:n vieraina 19.1.2024.

EK:n tiedote hankkeesta löytyy osoitteesta <https://ek.fi/ajankohtaista/uutiset/harri-broman-ita-suomen-elinvoima-on-pelastettava/>

Maakuntajohtaja alustaa tilanteesta. Käydään keskustelu edunajamisen toimenpiteistä.

6) Muita akuutteja edunvalvontatehtäviä

Todetaan muita esille nousseita konkreettisia ja kiireellisiä edunvalvonnan tehtäviä mm. Luonnonvarakeskuksen toimintojen supistamista koskevat suunnitelmat ja niiden merkitys Kainuussa sekä Itä- ja Pohjois-Suomen yhteinen valmistautuminen kesäkuun Euroopan parlamentin vaaleihin.

7) Asiantuntijoiden ajankohtaisraportit

Käsitellään mahdolliset asiantuntijoiden raportit.

8) Muut mahdolliset asiat

Lisätietoja maakuntajohtaja Riikka Pirkkalaiselta, puh. 040 539 5090 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi saamansa informaation ja käy asiakohtiin liittyvää evästyskeskustelua.

Maakuntahallituksen päätös

Asiakohdassa 1) Kainuun hyvinvointialueen johtaja Jukka Lindberg esitteli asiaa.

Asiakohdassa 2) Kainuun liiton aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas ja Kajaanin ammattikorkeakoulun erityisasiantuntija Outi Laatikainen esittelivät asiaa.

Asiakohdassa 3) Kainuun ELY-keskuksen ylijohtaja Jaana Korhonen esitteli asiaa.

Asiakohdassa 4) Kainuun liiton suunnittelujohtaja Sanna Schroderus esitteli asiaa.

Asiakohdassa 5) maakuntajohtaja Riikka Pirkkalainen esitteli asiaa.

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Merkittiin, että kokoukseen osallistuivat kutsutuista vieraista kansanedustajat Tuomas Kettunen ja Merja Kyllönen, Vihreiden varapuheenjohtaja Silja Keränen, Kainuun ELY-keskuksen ylijohtaja Jaana Korhonen ja Kainuun hyvinvointialueen johtaja Jukka Lindberg.
